

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Kriza v rudnikih dravske banovine

V včerajšnjem »Slovenec« (25. julija 1930) smo obravnavali važen in težak problem o posledicah rudarskih redukcij z ozirom na obstoj pravih bratovskih skladnic. V današnjem članku se bomo pečali s krizo v rudnikih Dravske banovine in z vsem, kar je v zvezi z njo.

Meseca aprila in maja so izplačali rudniki Dravske banovine na delavskih mezdah

leta 1925	32.4 milj. Din.
leta 1926	18.1 milj. Din.
leta 1927	18.9 milj. Din.
leta 1928	19 milj. Din.
leta 1929	25.5 milj. Din.
leta 1930	16.7 milj. Din.

V tem času so rudniki te banovine producirali — prodali v stotisočih tonah

leta 1925	258.7	220.4
leta 1926	210.6	203.8
leta 1927	270.4	251.2
leta 1928	257.1	249.1
leta 1929	359.7	232.1
leta 1930	210.8	166.2

Tona premoga je bila obremenjena v istem razdobju z delavskimi plačami:

leta 1925	125 Din.
leta 1926	83 Din.
leta 1927	70 Din.
leta 1928	74 Din.
leta 1929	71 Din.
leta 1930	77 Din.

V letu 1930 je obremenitev povečana radi podpore v skupnem iznosu 1,2, ki jo je razdelila v času krize med delavstvom TPD, ki je v zgornjem seznamu plač všteta.

Ostra kriza v naši premogovni industriji, ki se pojavlja v aprilu in maju leta 1930, se je lahko smatrala v prvi vrsti za reakcijo na normalno visoko produkcijo v letu 1929.

V vseh rudnikih Dravske banovine je znašala produkcija premoga v stotisočih tonah:

leta 1925	1.840
leta 1926	1.677
leta 1927	1.919
leta 1928	1.866
leta 1929	2.303

Tudi povprečno število delavcev se je povečalo v letu 1929 napram prejšnjim letom za nad 1000 ljudi. Iz vseh teh komponent je do krize moralo priti.

Same državne železnice so naročile l. 1930 v mesecih januar—maj za 155.000 ton manj premoga, kakor prejšnje leto v tem času. To se pravi, da je moralo odpasti v petih mesecih samo radi tega 220.000 šihitov. Da bi mogli ostati delavci polno zaposleni, bi se moralo odpustiti pri tem stanju produkcije nad 1700 delavcev.

Po kalkulaciji Delavske zbornice potrebujejo naši rudarji samo za živila mesečno več, kakor je znašal njih skupni zaslužek v dobi krize.

To se je odražalo v rastoči zadolžitvi rudarjev v trgovinah z živili. Dne 28. februarja 1930 so znašali rudarski dolgovi pri 23 trgovcih v Trbovljah 2.082.986,61, dne 27. maja pa 3.152.265,14 Din. Ti trgovci so oddali torej v dobi treh mesecev za 1.069.278,53 Din živila na kredit več kakor običajno.

Če se je moglo trditi prvotno, da je ta kriza začasna, je dobila kasneje težji značaj. Državne železnice so zmanjšale dobave v rudnikih Trboveljske premogokopne družbe, ki so glavni rudniki našega področja, za mesečno 25.000 ton. To pomenja, da bo moralo odpasti mesečno 36.000 šihitov ali 1350 delavcev.

Stalež delavstva TPD se je v resnici temu primerno znižal. Medtem, ko je znašal januarja 1930 še 8630 delavcev, je znašal 21. junija 1930 le še 6728 delavcev. In še se obetajo nove redukcije. Četudi je tudi v naših rudnikih neka naravna fluktuacija in se dajo izvesti redukcije delavcev deloma s tem, da se novi delavci ne sprejemajo, se take velike redukcije vendar ne dajo izvesti brez odpuščanja delavcev.

Delavci se obračajo za pomoč na svoje organizacije, na Delavsko zbornico, na občine. Nobena od teh organizacij in institucij pa nima sredstev, da bi mogla izdatno pomagati. Vse kar morejo organizacije in socialni zavodi storiti, je, da naslikajo pred javnostjo in državnimi oblastmi vso težo te krize.

Kaj je v omiljenje te krize storiti? To mišlimo povedati prihodnjic.

Zarja zelene internacionale

Jezni izlivi praškega židovskega lista - Za politično še agrarna Panevropa - Plaz agrarnih blokov

Praga, 25. jul. M. Tukajšnja »Prager Tagblatt« se v svojem uvodniku peča z agrarnim pokretom, ki se je začel na iniciativo Romunije, kateremu je jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković dal jasen cilj v svojem memorandumu in h kateremu se je z lastnim programom pridružila tudi še Poljska, katerega pa se bo menda oprijel tudi Mednarodni Agrarni Inštitut, ki namerava sklicati svetovno konferenco. Praški židovski nemški list hoče te poskuse osmešiti, češ, kako se more zahtevati od industrijske države, kot je Češkoslovaška, da na ljubo »vzhodnoevropskim državam« spravlja v nevarnost svoj izvoz. Sicer je lepo, piše časopis, če se nam na tako kmetsko-naiven način ponuja gospodarsko prijateljstvo, ali na vse te načrte se bo moralo odgovoriti samo migajoč z ramama. Po mnenju tega časopisa niso agrarna vprašanja, ki so dala iniciativo za ta pokret, ampak strah, da bi »zapadna Evropa bila zavrnjena od vzhodne«. Izlivi tega židovskega lista so seveda interesantni. Kot predstavnik velike industrije, se boji, da bi agrarni pokret, kateremu predseduje Jugoslavija, ne dovedel do alternative: Mi vam bomo odprli trg za vaše industrijske pridelke, vi nam pa odprite svojega za naš poljedelstvo. Že del časa se opaža, da prevladuje v čeških industrijskih krogih utilitaristično pojmovanje Male antante. Ti ljudje bi radi, da bi v »vzhodni Evropi« padla vsaka carina na njihove industrijske produkte, medtem bi pa od svoje strani radi obdržali zaščitno carino na poljske pridelke iz istih krajev. Pokret, ki izhaja iz Sinaje, moti njihove račune, ker čutijo, da bi negativen odgovor od strani češke vlade morebiti pomenil zvišanje zaščitnih carinskih tarifov na češke industrijske pridelke v Jugoslaviji, Romuniji in Madjarski.

Istotako se čuti na vsak korak, da tudi politični krogi smatrajo položaj za zelo važen.

Dosedaj se je važnost Male antante omejevala le na vprašanje povratka Habsburžanov na Madjarsko in vzajemnost je bila lahka. Sedaj je napočil trenutek, ko bo treba za politično vzajemnost in prijateljstvo trpeti tudi žrtve. Češka vlada je v svoji tradicionalni politiki neomejenega prijateljstva do Jugoslavije že v konferencah Male antante v Strbskem Plesu takoj pristala na Marinkovičev načrt agrarnega bloka v okviru Male antante, ki bi se na ta način spremenila v gospodarsko enoto, v kateri bi Jugoslavija in Romunija v prvi vrsti skrbeli za poljedelstvo, Češkoslovaška pa za industrijo.

Dobro informirani krogi celo trdijo, kar je zelo verjetno, da je Marinkovičev memorandum poslan sinajski konferenci popolnoma v skladu s sklepi v Strbskem Plesu. Ko se bosta Romunija in Jugoslavija zedinili v poljedelskih vprašanjih, potem imamo pričakovati tudi od češkoslovaške strani odločilne intervencije, ki bi naj udeležitev gospodarske zveze Male antante definitivno omogočila.

Iz teh razlogov se ne sme pripisovati izjavam lista, ki je tendenciozen, in ki zastopa gospodarske interese, ki gredo daleč preko mej Češkoslovaške in Male antante; ki je, da naravnost povemo, zagovornik anacionalnega kapitala, kake posebne važnosti.

Vezi, ki vežejo Malo antanto, niso samo platičnice in se ne naslanjajo samo na čustveno sorodnost treh narodov. Mala antanta je bila zgolj politična, to je res, dokler je bilo treba varovati politično organizacijo Evrope, postala pa bo tudi gospodarska v trenutku, ko bo treba misliti na gospodarsko organizacijo Evrope.

Paris, 24. jul. d. Pariško časopisje se intenzivno bavi z »zelenim pokretom« v vzhodni Evropi. Spomenica ministra Marinkoviča, ki je je poslal konferenci v Sinajo, se smatra za daleko sežen dokument, ki odpira vrata za širokopo-

težno gospodarsko reorganizacijo ne samo držav Male antante, ampak cele Evrope. V poljedelskih krogih se celo govori, da je agrarni položaj v Evropi postal tak, da upravičuje sklicanje mednarodne agrarne konference, ki bi se naj vršila v Parizu pod vodstvom Mednarodnega Poljedelskega Inštituta.

Praga, 25. jul. AA. Minister poljedelstva Bradač je izjavil na kongresu stranke v Polni, da bo v Romuniji konferenca, ki ji je namen ozdravljenje poljedelskega položaja v Srednji Evropi. Tudi Poljska je objavljena, da se udeležijo razgovorov o tem, kako naj se ublaži poljedelska kriza, a Češkoslovaška je že začela v isti namen podvzemati zakonske ukrepe. V tem pogledu tedaj ni dvoma, da obstoji skupna poljedelska fronta.

Praga, 25. jul. AA. »Narodni politika« javlja iz Varšave, da industrijski in poljedelski krogi silijo vlado, da povodom konference o poljedelski krizi, ki bo jeseni v Varšavi, sklene vsaj delno zvezo s Češkoslovaško, ker je prav tako potrebno gospodarsko zblizanje s to državo kakor politično prijateljstvo.

Praga, 25. jul. AA. »Prager Presse« piše povodom Marinkovičeve deklaracije, poslane v Bukarešto, da je dr. Marinković izrečno naglasil, da memorandum nikakor ni naperjen proti industrijskim državam. To se mora razumeti v tem zmislu, da poljedelske države mislijo na pakt z industrijskimi državami, ki bo po principu o razdelitvi dela dovedel poljedelske države do tega, da opuste industrijski protekcionizem in se posvete samo razvoju svoje poljedelske proizvodnje. Gospodarska unija med Romunijo in Jugoslavijo bi bila tako čvrsta, da bi industrijske države morale računati s to močno reprezentanco poljedelskih interesov jugovzhodne Evrope.

Po potresnem razdejanju v Italiji

Rim, 25. jul. as. Včeraj popoldne ob 13.10 je bil zopet hud potresni sunek, ki je v Arianu porušil še one hiše, ki so ostale po prvem potresu. Tudi cerkev iz XVII. stoletja in srednjeveški grad sta tako poškodovana, da se je bati, da se bosta podrla. V Neaplju samem pa so se preplašeni prebivalci že vrnili v svoja stanovanja. Lahko se smatra, da je

glavna nevarnost prestana.

Hude skrbi pa imajo oblasti s tem, kam bodo spravile pod streho 60.000 ljudi. V južni Italiji je nastala huda vročina, ki znaša v senci 40 stopinj Celzija.

Sele sedaj je nekoliko mogoče pregledati velikost katastrofe. San Bossio-Baronia je porušen

popolnoma do tal.

V tej vasi so potegnili izpod razvalin 50 mrtvih. Ravno tako je popolnoma porušena Lacedonija in Akvilonija, kjer je ostal nepoškodovan samo spomenik v vojni padlih domačinov. V provinci Irpinia je mnogo tisoč žrtev. V provinci Avellino pa so nekatere vasi ostale popolnoma nepoškodovane in niso imele nobenih izgub. V Solofri je bila hudo poškodovana

stara palača knezov Orsinijev.

Do sedaj so zidovi te palače kljubovali vsem katastrofam dolgo vrsto stoletij. V Apuliji ni bilo mnogo škode. Samo nekatere hiše so bile nekoliko poškodovane in žrtev je le malo.

Državni podtajnik za javna dela Leoni, ki vodi pomožno akcijo, računa, da

znaša število mrtvih 1883,

dočim navajajo privatna poročila, da je bilo samo v provinci Avellino 2000 smrtnih žrtev. Reševalna dela se skrbno nadaljujejo. Brzjavni promet je zopet vzpostavljen skoro v vseh krajih. V bolnici v Foggii je bilo do sedaj pripeljanih 1500 ranjenec. Papež je prebivalstvu podal po neapeljskem nadškofu, kardinalu Ascalesiju svoj papeški blagoslov in jim zagotovil, da bo zanje molil.

Lahko se računa, da bo končno ugotovljeno število mrtvih v potresnem ozemlju znašalo okoli 3000. Računa pa se s tem, da to število še lahko naraste. Ranjenih je okoli 4000 ljudi, hiš pa je porušeni ali poškodovanih okoli 6000. Papež je odposlal posebnega delegata, da sodeluje pri pomožnih akcijah.

Oblasti in vojaštvo nadaljuje s podporno akcijo v prizadetih krajih

z vso naglico in skrbnostjo.

Pionirski oddelki čistijo ruševine. Prebivalci, ki so raztreseni po poljih, se začenjajo zatekati v kraje, kjer ni bilo potresa. Mnoge osebe pripo-

vedujejo, da so opazile med potresom

ognjene plamene nad Vezuvom

in da so slišale votlo grmenje. Predsednik vlade je pozval prefekte, naj prepovedo zbiranje privatnih ali javnih prispevkov za poškodovane kraje in prebivalstvo, ker bo vlada potrebne izdatke dala

iz državnih sredstev.

Zunanje vlade so izrazile predsedniku vlade sožalje bodisi s posebnimi brzjavkami ali pa preko svojih zastopnikov v Rimu.

Italijanski kralj

je odpotoval, da obišče od potresa prizadete pokrajine Avellino, Benevento, Napoli, Salerno, Bari in Campobasso. Ker je potres porušil veliko število hiš, je največ mrtvih v vaseh. Na mnogih krajih so se sredi cest pokazale

razpoke.

Vojvodinja D. Aosta je posetila mestece Villa

Po potresu še ciklon

Rim, 25. julija. as. Strašni ciklon v severni Italiji je segal od Gaiarine in Lanceniga. Nevihta je trajala komaj pol ure. Večino žrtev je povzročilo to, da je kratki, silni vihar s svojo silo nenedoma rušil hiše. V Selvi je bilo 10 mrtvih in 35 ranjenih, v Nervesi 4 mrtvi, v Susagani 4 ranjeni, v Barei 4 mrtvi in 15 ranjenih, v Trevisu 1 mrtvev in 25 ranjenih, v Gaiarini 8 ranjenih. V tej vasi se je popolnoma podrla deset hiš.

V Livenzi je vihar podrl streho električne centrale. Železniška proga Castel Franco-Susagana je poškodovana. Na postaji Nervesi je vihar razkril vse strehe. Poginilo je mnogo živine.

V Cremoni je trajal orkan 20 minut in podrl

Delavsko gibanje v Italiji

Pariz, 25. jul. as. Socialistični »Populaire« poroča po ovinku preko Nizze, da je v Italiji z ozirom na težko gospodarsko krizo in naraščajočo brezposelnost že prišlo do incidentov.

V tvornici Fiat v Turinu je bilo zadnje soboto odpuščenih 600 delavcev. Radi tega so solidarno vsi delavci te tovarne ustavili delo. Policija je bila brez moči in se je morala delavcem umakniti. Tovarno pa je od vseh strani obkolilo vojaštvo na konjih in s strojnimi puškami. Delavci so se morali udati po tridnevnem obleganju radi lakote.

V Turinu vlada največje razburjenje. Do

Nuova del Battista, kjer je bilo mrtvih 500 in mestece Apuleia, kjer je potres ubil 350 ljudi.

Pariz, 25. julija. AA. Predsednik republike Doumergue je poslal sožalno brzjavko italijanskemu kralju spričo potresne katastrofe v Neapolju.

Zadnje vesti.

Rim, 25. jul. as. Prebivalstvu v potresnem ozemlju je bilo do sedaj razdeljenih 156.000 konserv, 118.000 porcij juhe, 11.500 porcij kruha, z 230 tovornimi avtomobili pa je bilo razdeljenih 7400 šotorov, pod katerimi lahko biva 30.000 ljudi. Razer tega deluje 23 vodnih avtomobilov, da preskrbujejo z vodo oddaljene kraje.

Rim, 25. jul. as. Po poročilih, ki jih je do bilo vojaško poveljstvo v Neapolju, se je samo v provinci Avellino zvišalo število mrtvih na 2871, ranjenih pa na 1262. Z vsega ozemlja neprestano prihajajo v Neapolj begunci in težko ranjene osebe. V Foggii je bilo do sedaj sprejetih v bolnico 1500 težko ranjenih. Italijanski kralj je prekinil svoje poletne počitnice na italijanski rivieri in odšel danes v potresno ozemlje, kjer bo obiskal težko prizadete kraje.

neki tovarniški dimnik. Pri tem je bil ubit 1 delavec, 4 pa so bili težko ranjeni. V Bresciji je voda zalila mnogo stanovanj. Poškodovana je bila tudi napeljava električne razsvetljave v Benetkah. Mesto je bilo več ur brez luči.

Tudi v provinci Belluno je vihar napravil mnogo stvarne škode in uničil letino. Neposredno pred viharjem se je pokazal nad pokrajino rumen oblak z ognjenim žarom. Vrh vsega je padala še toča, ki je pokončala še ostalo. Na ozemlju, kjer je divjal ciklon, so našli dosedaj 24 mrtvih in nad 100 ranjenih. Podrtih odnosno poškodovanih je 200 hiš.

sličnih, četudi ne tako hudih incidentov je prišlo pri trdki Borsalino v Alessandriji, kjer delajo delavci samo dva dni v tednu, in so vpriporili stavko radi gladovanja. Tu se je posrečilo policiji s pomočjo močnih vojaških čet, da je s trudom preprečila očitno revolto.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, po večini pol oblačno. Zmerno toplo. Verjetno nekoliko stalnejše.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo vreme. Pozneje se bo vedno bolj jasnilo. Zaenkrat bo še hladno in le tu in tam bo malo padavin.

Kemal pašina „moderna“ Turčija iztreblja ves kurdski narod

Dva armadna zbora koljeta vse kurdsko prebivalstvo in požigata vsa selišča do tal - Evropa mirno gleda strašno tragedijo

Istambul, 25. jul. (Od našega rr. dopisnika.) V svojih dosedanjih depešah sem opozarjal na dogodke, ki se odigravajo v okolici jezera Van in gorovja Ararat tam, kjer se srečavajo meje Turčije, Perzije in Iraka. Poročila, ki prihajajo iz dežele svetopisemskega paradiza, so kratka: Kurdska vstaja je potlačena, nihče pa ne pove, koliko gorja se skriva za temi miznimi komunikacijami, in medtem ko si Evropa dovoljuje platonično diskusijo o večnem bratstvu med narodi, pa Turčija, ki hoče postati član Društva narodov in si pod Kemal-pašo nadeva evropsko krinko, domovino Kurdoz pustoši z ognjem in mečem. Vstaja Kurdoz na bila malenkostna. Dva armadna zbora z nad 150.000 vojakov sta bila postavljena v to od usode proketo zemljo, da »pomirita nezadovoljni narode«. Kurdi so kakor Armeni pričakovali, da bo svetovna vojska, kateri je zapadna diplomacija dala blesteče ime »vojske za pravico, enakopravnost in človečnost«, prinesla tudi njim če že ne narodno neodvisnost, pa vsaj široko avtonomijo. Med vojsko so se emisarji zveznih velesil posluževali nacionalističnega gibanja v Kurdistanu in obetali Kurdom, da bo že mirovna konferenca nagradila kurdske patrijote za njihovo zvestobo. Prišla je konferenca miru, prišel severni mir, ki je še nekoliko omenil Kurde, za sever-

skim je prišel lozanski, ki je že pozabil na težnje kurdskih nacionalistov in definitivno pokopal vse sanje o neodvisni kurdski državi. Od tistih dob so Kurdi v trajni revoluciji. Njihove tajne organizacije »Choiboun« turška vlada ni mogla ugonobiti, akoravno je leta 1925. z mečem v roki konsolidirala položaj.

Sedaj je posegla po metodah predvojnih sultanov, s katerimi se je Turčija posrečilo »rešiti« armensko vprašanje na ta način, da je bil armenski narod kratkoma masakriran in z zemlje iztrebljen. Govori se, da je turška vlada od vojske sem pa do sedanje revolucije nasilno izselila pol milijona Kurdoz, katere je gnala kot sužnje preko tavrskih gora, kjer je večina poginila od lakote in mraza. Svoje dni so na isti način »gonili« v puščavo Armence, ter jih potem pobili, ako že prej niso štrpam podlegli. V najnovejšem času je ankarška vlada na isti človečanski način prepeljala okrog 1200 kurdskih družin in jih naselila v zapadni Aziji, a tako, da je ločila ženo od moža in otroka od staršev. Izpraznjene vasi so bile kratkoma požgane. Zadnja vstaja pa je končno na brutalen način izbrisala kurdske vprašanje sploh iz zgodovine. Od sedaj naprej se o kurdskih vstajah ne bo več pisalo po svetovnih listih, Kurdi so po-

mirjeni in Kurdistan je dežela rajskega pokoja. Turška ofenziva dveh armadnih zborov je namreč masakrirala vse, kar ji je prišlo pod nož, tako da je po vesteh srečnih ubežnikov na tisoče Kurdoz bilo zaklanih od redne vojske, na stotine selišča po dolinah in gorah pa zapaljenih. Kar je moglo bežati, se je rešilo v Perzijo in v Irak, a še tja so jih zasledovale turške tolpe, tako da je bila nevarnost, da nastane mednarodni konflikt.

Sicer vemo, da je Kurdistan, ravnotako kot je bila Armenija, križišče mednarodnih interesov in zato prepojeno od krvi, odkar je človeška roka pisala zgodovino narodov. Poročal sem vam zadnjič, da se oglašajo rivalitete evropskih držav, Anglije, Italije, sovjetske Rusije, Nemčije, ki iščejo gospodarskih poti in naravnih bogastev, katere v veliki množini pokriva kurdistanska zemlja, in zato tam nete nemire. Zato pa tudi Evropa mirno gleda, kako Turki iztrebljajo zdaj nezadovoljni narod. Svetovno časopisje molči o tragediji, ki se vrši daleč od nas. Vsak greh proti narodu se bo še na tem svetu maščeval. To je stari modri rek iz Korana. Ali je Turčija zato odpravila kalifat in nastopa v pozici »civilizirane države«, da se znebi tudi še tiste etike, ki jo je vseboval stari islam?

Gospodarska kriza v Angliji

London, 25. julija. AA. Na snočni seji spodnje zbornice je trgovinski minister William Graham sporočil, da bo vlada poslala na Daljni vzhod trgovinsko misijo, ki bo proučila tamošnje tržišče in odredbe, ki naj bi razvile na tamošnjih trgih trgovino z angleškim blagom.

Graham je dodal, da bo misija odpotovala takoj in da bo reprezentativnega značaja. Slična misija odpotuje prihodnji mesec v Južno Afriko.

V debati o stanju trgovine z bombažem v Lancashiru je Graham izjavil, da je bojkot bombažnih izdelkov v Indiji večinoma ustavil trgovino s tem blagom. Položaj na Daljnem vzhodu je to stanje še poslabšal.

Nadalje je Graham govoril o poročilu komisije, ki je proučila stanje bombažne industrije. Komisija je priporočila fuzijo tvornic in reorganizacijo te industrije na združni podlagi. Tako bi ena industrija pomagala drugi. Pri tem je vprašanje bistvenega pomena, ako bo možna reorganizacija raznih delov industrije brez prisilnih odredb. Vlada želi, da bi skupni odbor delodajalcev in delojemalcev čimprej nadaljeval s proučevanjem poročila in načina, kako bi se predlogi tega poročila tudi uresničili. Vlada bi videla rada, da bi bombažna industrija v Lancashiru storila to prostovoljno brez vmešavanja zakonodaje, kar bi pa bilo potrebno, ako bi se prostovoljna reorganizacija ne posrečila.

»Manchester Guardian« pravi, da deli upanje trgovinskega ministra Grahama, da bo zakonodajna rešitev teh problemov nepotrebna. Je pa stvar industrijev samih, da dokažejo, da so brez tuje pomoči sposobni urediti svoje zadeve.

Razne sekcije trgovine z bombažem proučujejo trenutno odborovo poročilo.

Srednjo Evropo bo oskrboval nemški zvočni film

Praga, 25. jul. AA. »Prager Tageblatt« poroča, da je bil na konferenci o zvočnem filmu, ki je bila v Parizu, podpisana kontrakt med Nemčijo in avstrijsko industrio, po katerem pride Srednja Evropa v interesno sfero nemških tvornic. Kontrakt traja 15 let.

Število prebivalstva v ČSR

Praga, 25. jul. AA. Po poročilu narodnega statističnega urada je naraslo število prebivalstva na Češkoslovaškem za okoli 100.000 duš ter znaša 14.571.920 oseb. Prebivalstvo v vseh krajih narašča, posebno v mestih, na škodo dežele.

Poštni rop v Londonu

London, 25. jul. AA. Danes so neznanec izropal kamijon poštne uprave. Vzeli so iz njega poštne vreče, v kateri je bilo med drugim za več kot tisoč funtov šterlingov draguljev, in pobegnili.

Letalske novice

London, 25. jul. AA. Reuter poroča: Nemški letalci, ki bodo poleteli iz Berlina v Chicago na lahkem letalu, so davi prispeli v Croydon iz Calaisa. Na svojem nadaljnjem poletu nameravajo izbrati smer čez Islandijo in Grönlandijo.

London, 25. jul. AA. Davi so potegnili iz hangarja vodilni zrakoplov »R 100«. Če ostanejo atmosferske prilike ugodne, odleti zrakoplov konec tedna v Kanado.

London, 25. jul. AA. Včeraj popoldne so prispeli v Lausane vsi trije angleški letalci in sicer: Butler, Broad in Thorn. Sledila sta jim nemška letalca Boss in Moetting. Danes zgodaj jutraj so trije angleški letalci nadaljevali polet v Bern in leteli po pol uri v Monakovo, kamor so dospeli po sledečem vrstnem redu: Broad, Thorn, zadnjemu je sledil Moetting.

Stockholm, 25. jul. AA. Nemški letalec Hirth je odpotoval z malim turističnim letalom z letališča v Staakenu in bo skušal preleteti Atlantski ocean preko Islanda in Grönlandije do Kanade.

Rim, 25. jul. AA. Zrakoplov »Graf Zeppelin« je imel s svojim polarnim poletom neuspeh. Moral se je vrniti v Friedrichshafen radi pomanjkanja goriva.

Nova stranka v Nemčiji

Pokret za zблиžanje strank se nadaljuje — Beg od Hugenberga — Apatičnost socialistov

München, 25. jul. (Od našega posebnega poročevalca.) Valovanje v političnih strankah, ki sem ga v svoji depeši »Slovenec« opisal, je imelo že prvi uspeh. Treviranus, voditelj ljudskih konservativcev, in grof Westarp sta se združila v novo konservativno ljudsko stranko. Vodstvo stranke je prevzel direktorij Habermann - von Kamecke - grof Lettow Vorbeck - dr. Radermacher - Treviranus. Grof Westarp je v pododboru. Nova stranka je objavila voliven manifest, v katerem izjavlja, da hoče zbrati vse energije, ki so za vzdrževanje državne ideje v Nemčiji. Politika ne sme zajemati v materijalizmu, duh je tisti, ki naj ji daje smer. »Rešitev težkih nalog, ki smo si jih postavili«, piše manifest, »bo lažja, ker jo hočemo iskati v vedno živem vrelcu krščanstva.« To javno priznanje krščanstva v strankah, ki so do sedaj stale na brezkonfesionalnem stališču, je zbudilo široko zanimanje in žanje tudi odobravanje v

krogih centuma. Samo zadnji del manifesta meče senco na novo politično grupo, ker podpira potrebo, da mora nemški narod biti vojaško pripravljen za vsako obrambo. Tako izgleda, da se je pri krstu te nove stranke položilo veliko kadi na žrtvenik nemškega nacionalizma.

Hugenbergova skupina se taja kot led spomladi. Vsako jutro prinese nove senzacionalne bege iz tega tabora hipernacionalistov, in prvo, kar rano v jutru čitamo po tramvajih, so pisma, ki jih člani Hugenbergove frakcije pošiljajo svojemu šefu v slovo. Dr. Scholzov pokret za zблиžanje srednjih skupin, postaja vedno močnejši z izjemo demokratov, ki so napram pogumni inicijativi ljudske stranke še skeptični. Povsod se bere nervozno vrenje, povsod se vidi novo žuborenje političnega življenja, samo socialisti so ostali v apatiji, kakor da bi bili brez voditeljev in brez idej.

Soglasje med Jugoslavijo Romunijo in Madžarsko

Bukarešta, 25. julija. AA. Kakor smo poročali, je bila včeraj zaključena agrarna konferenca med Jugoslavijo, Madžarsko in Romunijo. Iz komunikacij, izdanih po vsaki seji, je mogoče ugotoviti, da je prišlo med predstavniki vseh treh držav do detaljnih sporazumov v vseh vprašanih, o katerih so razpravljali na konferenci. Konferenca je imela pred vsem dolžnost, da prečeta odgovore na vprašanja Društva narodov glede ukrepov za osiguranje rentabilnosti agrarne proizvodnje. Posebni odbor, v katerem so bili C. Popescu, državni tajnik romunskega ministrstva trgovine, M. Pilić, tajnik jugoslovanskega ministrstva trgovine in industrije in baron Kornfeld, senator v Budimpešti, so izdelali definitivno redakcijo odgovorov, katero je plenarna seja včeraj 24. t. m. v celoti sprejela. Konferenca je razpravljala tudi o možnosti hitrega dviga cen za gotove cerealijske, vprašanje boljše organizacije prodaje in najnujnejših mer v cilju saniranja sedanje težke situacije agrarnih držav. Povsod je bilo doseženo soglasje. Rezultati bodo takoj javljeni vladam oziroma Društvu narodov. Predvidena je tudi sekcija za akcije v bodočnosti. Jugoslovanski delegat g. Pilić, ki je predsedoval dvem sejam konference, je odpoval sredi v Belograd, a delegat ministrstva za kmetijstvo Stojković zapušča danes Bukarešto.

Bukarešta, 25. jul. as. Romunski trgovinski minister Madgearu je dal danes zastopnikom listov pojasnila o cilju agrarne konference, ki je bila včeraj končana v Bukarešti. Cilj konference je bil,

da se med strokovnjaki Romunije, Jugoslavije in Madžarske dogovori odgovor teh treh držav na vprašanje polo Društva narodov, po kakem potu in s katerimi sredstvi bi bilo možno sodelovanje med industrijskimi in poljedelskimi državami. To vprašanje je bilo edini uspeh lanske carinske konference. Takrat se je moralo ugotoviti, da je edina pot za rešitev položaja sistematična organizacija tesnega sodelovanja med industrijskimi in agrarnimi državami. Dalje je konferenca soglasno zahtevala prednostno carinsko tarifo za vse evropske poljedelske produkte na trgu evropskih industrijskih držav. Na predlog zunanjega ministra dr. Marinkovića bodo v kratkem razpravljali finančni, poljedelski in trgovinski ministri Romunije in Jugoslavije o potrebnih potih in sredstvih za gospodarski sporazum. Po sporazumu z Jugoslavijo bo tudi Češkoslovaška povabljen na tak razgovor, ker se prodajna področja teh držav medsebojno idealno spopolnjujejo. Strokovnjaki v Bukareštu so v tem oziru konstatirali, da je potrebna medsebojna izmenjava interesov. V tem trenutku pa se seveda preko tega ni moglo doseči nič. Nikakor že sedaj ne more biti govora o organizaciji podonavskega kartela, o katerem se je že toliko govorilo, ker tak kartel predpostavlja združenje na podlagi monopolnega izvoza za vsako državo. Nič pa ni na potu, da se ne bi moglo s sodelovanjem izvoznih ustanov med obema državama doseči ozdravljenje agrarnih razmer.

Romunija najame posojilo

Bukarešta, 25. julija. p. Kralj Karel je pozval vlado, da mu predloži svoj gospodarski program. Vlada je predložila kralju spomenico o svojih gospodarskih načrtih, ki jo je kralj v celoti sprejel. Po tem načrtu namerava vlada v jeseni najeti posojilo 20 milijard lejev za ublažitev gospodarske krize in za povečanje obkroga novčane.

Rusko-nemško prijateljstvo

Rim, 25. jul. AA. Po vesteh iz Moskve je nemški minister zunanjih zadev Curtius poslal pozdravno brzojavko Litvinovu ob priliki njegovega imenovanja za komisarja zunanjih zadev. Curtius je v tej brzojavki izrazil nado, da bo Litvinov nadaljeval svoje delo v korist obeh držav. Litvinov je v svojem odgovoru izrekel Curtiusu zahvalo za pozdrave ter naglasil, da bo deloval v omenjenem duhu.

Evharistični kongres

Zagreb, 25. jul. z. Na evharistični kongres pride tudi francoski katoliški parlamentarec abbe Berger, ki bo na Veliki šmaren na javnem zborovanju pozdravil katoličane, zbrane na tem kongresu.

Zaradi velikega števila prijav udeležencev se ne morejo več sprejemati prijave za skupna bivališča, ampak le za zasebne hiše in hotele. Osrednji odbor je razposlal spomenico župnim uradom, kateri naj javijo, kdaj pridejo udeleženci na kongres.

Ob evharističnem kongresu bodo imeli križarji in križarice zborovanje, in sicer v petek popoldne. Govorili bodo dr. Beluhan, dr. Protulipac in Stan-kovič.

Intenzivno pospeševanje živinoreje

Belgrad, 25. jul. p. Po inicijativi kmetijskega ministrstva so se v vsej državi intenzivno pričele ustanavljati živinorejske zadruge. Posamezne živinorejske organizacije pripravljajo v posameznih banovinah živinorejsko razstavo, ki bi se je udeležili živinorejci tudi iz drugih krajev naše države, da bi se na ta način okrepilo zanimanje za živinorejo. Razen tega bodo posamezne skupine živinorejcev posetile razna urejena gospodarstva in si jih ogledala, da se seznanijo z delom, organizacijo in ureditvijo živinoreje na teh gospodarstvih. Ustanavljanje živinorejskih združ je velikega pomena, ker se v poslednjem času zaradi slabih žitnih cen zelo dobro plačujejo in na tujih tržiščih iščejo živinorejski proizvodi. Akcija za ustanavljanje živinorejskih združ je imela uspeh in se je v poslednjem času ustanovilo nad 100 živinorejskih združ.

Za obnovo ravnateljstev okrožnih uradov

Belgrad, 25. jul. d. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu je poslala ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje spomenico, v kateri ga prosi, da zopet imenuje ravnateljstvo za okrožne urade in osrednji urad v Zagrebu, ker so pogoji za to zopet dani. Predvsem zaradi tega, ker je osnutek revizije zakona o zavarovanju delavcev skoraj gotov. S tem so pa ugotovljene smernice in principi, na katerih naj sloni v bodoče socialno zavarovanje, s čimer so odpadli glavni vzroki, zaradi česar so bili imenovani komisarji.

Znižanje carine na žito

Belgrad, 25. jul. z. Na konferenci finančnega ministrstva, ki so jim prisostvovali strokovnjaki vseh ostalih ministrstev, se je sklenilo, da se zaradi zavarovanja izvoza našega žita samo za čas izvoza znižajo carinske uvozne postavke na žito. Finančno in prometno ministrstvo se pooblašča, da predloži žita tabele o tem znižanju ministrskemu svetu v odobritev.

Priv. Agrarna banka

Belgrad, 25. jul. z. Po podatkih Priv. Agrarne banke je razvidno, da se je pomagalo gospodarjem, ki so svoje kmetijsko delo pravočasno opravili z modernim orodjem in zemljo posejali z najboljšimi semeni. Sedaj se je za kmetijski kredit prijavilo znatno manj interesentov, ker kmet nima potrebe po kreditu v času, ko spravlja pridelke. Najmenj posojil je bilo danih v Sloveniji, največ pa jih odpade na južne kraje.

Državna hipotekarna banka

Belgrad, 25. jul. p. Državna hipotekarna banka je odredila velike nove kredite svojim podružnicam radi dajanja hipotekarnih posojil, ki naj služijo napredovanju dežel. V Belgradu je gradbena podjetnost zelo velika.

Amerikanci o napredku naše države

Belgrad, 25. jul. z. »New York Herald« prinaša v svoji številki od 18. jul. celo stran o Jugoslaviji in njenem gospodarstvu in pravi, da je zanimiv napredek, ki ga je doseglo gospodarstvo te mlade države v kratki dobi 10 let. Posebno je viden napredek tekstilne industrije in kulture opijuma. List ugotavlja, da so razmere v državi urejene in da vanjo prihaja tuji kapital in dobiva v njej placement. Članek propagira obisk jugoslovanske rivjere in prinaša slike Jadrana.

Ceškoslovaška odlikovanja

Praga, 25. jul. AA. Predsednik ČSR Masaryk je odlikoval z redom belega leva komanderske stopnje gg. Aleksandra Bodija, direktorja oddelka v ministrstvu zunanjih zadev, Milana Todorovića, vseučiliškega profesorja, Milana Šarića, šefa oddelka v ministrstvu za trgovino in industrijo, Velimirja Stojkovića, načelnika oddelka v ministrstvu poljedelstva, Konrada Šmida, generalnega direktorja ministrstva financ in Rudolfa Steinmetza-Sorodolskega, načelnika v ministrstvu za trgovino in industrijo; vsi v Belgradu.

Jugoslovaoska plavalna tekma

Belgrad, 25. jul. AA. Jugoslovaoska plavalna zveza v Belgradu priredi letošnje plavalne in tekme v waterpoolu v Dubrovniku dne 15., 16. in 17. avgusta. Na teh tekmah bodo sodelovali vsi klubi s svojimi najboljšimi plavalci in plavalkami. Računajo, da bo pri tekmah sodelovalo 200 ljudi.

Tekma za Davisov pokal

Pariz, 25. julija. AA. Pri današnjih singlih v izizvalni rundi za Davisov pokal je Tilden (Amerika) zmagal nad Boroto (Francija) 2 : 6, 7 : 5, 6 : 4, 7 : 5. Francoz Cochet pa je zmagal nad Amerikanom Lottom v treh setih 6 : 4, 6 : 2, 6 : 2. Stanje prvi dan 1 : 1.

Nov italijanski denar

Rim, 25. jul. AA. Italijanska narodna banka je izdala nove novčanice po en tisoč lir. Novčanice so natisnjene kromolitografsko.

SMRTNA KOSA.

Umrla je včeraj v splošni bolnici g. Frančiška Sušnik iz Javornika pri Jesenicah. Pogreb bo v nedeljo popoldne k Sv. Križu.

Drugi dan kongresa slovanske katoliške akademske mladine

Stična, 25. julija.

Lepa romantična in stara Stična je sprejela danes med se odlične goste, zastopnike vseh slovanskih narodov. Prijazni samostan je postal gostoljuben dom in je pozdravljali že od daleč dole goste s papeško in jugoslovansko zastavo. Iz prijazne stiške cerkve je donelo v pozdrav ubrano pritrkovanje.

Pred samostanom je sprejel dole goste mil. opat p. dr. Kastelic in jih takoj odpeljal v cerkev, kjer se je vršila slovesna koralna maša, ki jo je opravil p. Gregor Recelj.

Po sv. maši se je pričelo zborovanje v lepo okrašeni samostanski dvorani. Vsi referati in koreferati so obravnavali nad vse aktualno temo:

Slovani v Cerkvi

Zborovanje, ki se ga je udeležilo okrog 200 gostov in domačinov, je otvoril predsednik kongresa dr. France Stelc. Pozdravil je v imenu došlih gostov in kongresa stiškega opata cisterciancev p. dr. Kastelica, ki je bil burno pozdravljen, nadalje ruske pravoslavne akademike in akademike iz Belgrade. Tem so udeleženci privedli živahne ovacije.

Predsednik je potem predlagal, da se odpošlje ološkuemu nadškofu Prečanu, najvišjemu protektorju Cirilmetodijske ideje udanostni pozdrav.

Nato je prosil predsednika dr. Stelca besede stiški

opat dr. Kastelic

ki je naglasil veliko veselje, da je mogel sprejeti starodavni pa vedno mladi samostan v svojo sredino tako odlične zastopnike vseh slovanskih narodov. Enega slovanskega debila smo, ene slovanske krvi. Drugo, kar nas še bolj veseli, je dejstvo, da smo vsi edini v krščanski močni ideji. Ut unum sint, je govoril Odršenik, preden je šel v trpljenje. To je naša velika ideja, ki je započeta v cirilmetodijski ideji. Vztrajajmo in delajmo, da bomo to tudi dosegli! Naš stiški smotan je postal torišče cirilmetodijske ideje in ta je, ki vodi sedaj naše duhovno življenje v samostanu. Bodite zato pozdravljeni v Kristusu in pozdravljeni v Edinosti!

Za tem je kot prvi referiral vseuč. profesor

prelat dr. Grivec

o temi: Cirilmetodijska ideja in katoliška akcija.

Cirilmetodijska ideja, — slovanska formula-cija ideje cerkvenega zedinjenja, slovanska forma ideje katoliške edinstva, — je po vsebini in duhu živo zvezana s katoliško akcijo. Skupna je Pavlova ideja cerkvene univerzalnosti in edinstva, corpus Christi mysticum, skupno liturgično in euharistično gibanje, skupna obnova v Kristu: čim bliže Kristu, tem bliže cerkvenemu edinstvu.

Po posebnih božjih Previdnosti je ideja cirilmetodijska tudi historično zvezana s idejo katoliške akcije. Ko je po svetovni vojni napočila nova doba univerzalnosti katoliške Cerkve, doba katoliške akcije, je z ustanovitvijo novih slovanskih držav katoliškim Slovanom dana možnost, da se kot živa organska skupina samostojno uveljavijo v univerzalnem organizmu katoliške Cerkve; da pri novi mobilizaciji in pri novi grupaciji katoliške univerzalnosti sodelujejo kot posredovalni most h krščanskemu slovanskemu Orijentu.

Cirilmetodijska ideja je vodilna ideja slovanskega katolištva, skupna krščanska misija katoliških Slovanov. Tu je podlaga za federacijo katoliških Slovanov v duhu katoliške akcije. Cirilmetodijska ideja v krščanskem duhu ureja odnose katoliških slovanskih narodov med seboj in do vzhodnih Slovanov.

Cirilmetodijska ideja je naša katoliška akcija. Pogloblja slovansko katolištvo, ojačuje katoliški karakter Kristusove cerkve, odpira nove perspektive slovanskemu katolištvu in vesoljnemu krščanstvu.

Predavanje največjega slovanskega delavca za udeležitev cirilmetodijske ideje je bilo sprejeto z velikanskim odobravanjem.

Predavanje je sledil drugi referat

Ukrajince dr. Pjotra Issaiva

ki je govoril o vlogi Ukrajincev pri cirilmetodijski ideji. Tudi ukrajinski narod je prišel od tega, da je katoliška akcija započeta v cirilmetodijski ideji. Nad pet milijonov Ukrajincev je ostalo v zgodovini najhujših preizkušenj zvestih Uniji. So grkokatoliki, ali ravno zaradi tega morejo prinesiti zelo veliko k realizaciji cirilmetodijske ideje.

Po tem referatu se je vnela živahna debata, v katero so posegli Poljak Kruzinski, predsednik poljsko-jugoslovanske lige dr. Kneblewski, prelat dr. Grivec, dr. Rimarič-Volinsky in Čeh prelat dr. Jemelka. S tem je bilo zaključeno dopoldansko zborovanje.

Popoldansko zborovanje

Preden se je nadaljevalo popoldansko zborovanje, je povabil dole goste med obedom milost. g. opat, da si ogledajo v mali samostanski dvorani zbrano kolekcijo del, ki so izšla v literaturi o cirilmetodijski ideji. Kolekcija je bogata in obsega vsa slovanska, hrvaška, slovaška, poljska, češka, ukrajinska in tudi nemška dela.

Ob pol 4 je predsednik dr. Stelc otvoril popoldansko zborovanje in predal besedo Slovaku inž. Julu Štanu, ki je referiral o perspektivah slovanskega katolištva v bodočnosti. Predavatelj je naglasil dve točki, ki sta odločilne važnosti za bodočnost slovanskega katolištva. Prva je, da je treba najbližji perspektivi za bodočnost boji proti boljševizmu. Druga pa je mladina krščanska in je kakršna je.

Koreferent Poljak Jan Wisliński je poudarjal prevladujočo vlogo neslovanskih narodov, ki so jo imeli v zgodovini katolištva. Vloga, ki bi jo mogli prevzeti katoliški Slovani v katoliškem svetu in v slovanskem, je velika, ker je usmerjena za spravo Vzhoda s Cerkvijo. Katolištvo je preroditvena sila slovanskega, ki deluje nujno v en sam smoter, ki povsod prevladuje, da bi postali vsi edini, edini v veri, edini v srcu in duši. Kakor prejšnji predavatelj tudi on naglašava veliko zlo boljševiške protivske akcije. Proti temu zlu se moramo vzdigniti v svoji edinosti, da rešimo veliki ruski narod.

Prelat dr. Grivec je v debati naglasil pravilna izvajanja obeh referentov naglašujoč, da mora biti naš kongres res spontana manifestacija proti tej boljševiški verski akciji.

Po debati je predaval

Ukrajinec profesor dr. Janko Kalaj

o temi: Slovansko katolištvo in liturgično gibanje. Predavatelj je poudaril v svojem izpovednem predavanju važnost slovanske liturgije za versko, moralno in kulturno življenje Slovanov sploh, posebej še katoliških Slovanov. Katoliška liturgija se je v zgodovini izkazala kot močan branik

proti reformaciji. Vpliv slovanske liturgije na intenzivnost verskega življenja se kaže vsepovedo. Sedanja akcija je veljavna za uporabo obrednika v narodnem jeziku in izdaje transkripcije glagoljskega misala. Sveta stolica gre temu prizadevanju na roke, da se na ta način olajša pot zbližanju in cerkveni edinstvi. Obstoja pa velika potreba tolmačenja obeh obredov pri vseh Slovanih za globlje razumevanje liturgije s historičnega, dogmatičnega in simboličnega stališča, da se tudi tako omogoči medsebojno spoznavanje katoliškega mišljenja in doživljanja, kakor tudi skupnega katoliškega duha vzhodne in zapadne Cerkve.

Predavanje je zaradi svoje stvarnosti želo vesplošno odobravanje. Koreferiral je o isti temi Poljak Jerzy Siwecki, ki je poudaril sledeče:

1. liturgija je prvi in nujni vir pravega krščanskega duha.

2. liturgija zahteva aktivno sodelovanje laikov pri daritvi sv. maše, ki jih družijo s hierarhijo v službi božji. Liturgija pripravlja najboljše za katoliško akcijo.

3. liturgija oživljuje duha edinstva vseh udov mističnega telesa Kristusovega svete katoliške Cerkve.

4. Liturgija ustvarja red v človeškem življenju in združuje harmonično pobožnost in življenje. Iz tega sledi vzgojna vrednost liturgije za Slovane in njega vloga za duhovno sodelovanje.

5. Duh cerkvenega občestva se opira na liturgijo kljub različnim obredom pri Slovanih. Treba se je zanimati za liturgijo teoretično, poglabljati je treba svoje znanje o obrednih slovesnostih in o obredih. Moramo biti praktični s tem, da najbolj aktivno sodelujemo pri svetotajstvih.

Po teh referatih je predsednik kongresa dr. Fr. Stelc zaključil drugi dan zborovanja. Tretji dan zborovanja se vrši zopet v Ljubljani. Obenem bo to zadnji dan kongresa, na katerem se bo razpravljalo o vlogi in nalogah katoliškega izobraženstva v slovanskem katolištvu.

G. opat dr. Kastelic je povabil še vse udeležence kongresa na večerjo, na kar so odšli kongresisti na vlak in v Ljubljano.

Stiški samostan je s tem, da je sprejel pod svoje okrilje slovanske goste, dokazal, da je prvi, ki se zanima in deluje v smislu velike cirilmetodijske ideje. Slovanski gostje, kakor vsi udeleženci so odnesli iz Stične najlepše vtise.

Pozdravi delegacij

Drugi kongres slovanske katoliške akademske mladine so pozdravili sledeče delegacije:

Iz Poljske: »Odpodzenie« (Varšava), Krščanska korporacija, Poljsko-jugoslovanska liga, Poljski tiskovni urad, zveza katoliških pisateljev iz Poljske ter akademske Marijine družbe.

Iz Češke: Marijine ustave (najvišji slovanski znanstveni zavod) in katoliški akademski senjor.

Iz Slovaške: Ustredje slovenskega katoliškega študentstva iz Bratislave.

Iz Ukrajine: Obnova (Lwov).

Iz Hrvaške: Jugoslovanska kat. akademska liga, Domagoj in Ženska zveza (Zagreb).

Iz Slovenije: Slovensko kat. akad. starešinstvo in Slov. dij. zveza.

Nadalje je bila zastopana najvišja organizacija vseh katoliških akademskih društev »Pax Romana« po svojem podpredsedniku in Sekretariatu katoliških slovanskih organizacij akademskih po svojem predsedniku Kruzinskem.

Castni večer v četrtki

V četrtki zvečer se je vršil v beli dvorani hotela »Union« svečani počastitveni večer odličnim gostom in zastopnikom delegacij na čast. Počastitveni večer je bil zelo animiran in vsesokoli prijateljski.

Na večerjo smo videli med gosti prevzvišenega nadškofa dr. Antona Bon. Jegliča, prevz. škofa dr. Gregorja Rožmana, zastopnika g. bana dravske banovine prosv. insp. dr. Kolnika, brigadnega generala g. Popoviča, oficijelnega delegata Slovenskega ustavy vseuč. prof. dr. Franka Wollmanna, podžupana mesta Ljubljane prof. Evgena Jarca, predsednika celokupne poljske katoliške akcije g. Lewandowicza, predsednika zveze poljskih katoliških pisateljev in predsednika poljsko-jugoslovanske lige dr. Kneblewskega, generalnega tajnika celokupnega cirilmetodijskega apostolata prelata dr. Jemelko.

Na večerjo so govorili predsednik slov. katol. starešinstva glavar Narte Velikonja, predsednik poljske katoliške akcije p. Wl. Lewandowicz, Slov. dr. Našek, Rus dr. Volinski, Čeh prof. dr. Macourek, predsednik poljskega tiska dr. Kneblewski, Ukrajinec prof. dr. Čubati, prof. dr. Sušnik in g. Vrtovec.

Slovanskemu ženstvu

V dneh 1.—4. avgusta se bo vršil v Ljubljani I. kongres prostovoljnega gasilstva pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I.

Tega kongresa se udeležijo poleg skorajda korporativnega jugoslovanskega tudi večje skupine prostovoljnega gasilstva slovanskega (češkega, poljskega, bolgarskega) ter zastopniki in odposlanci raznih državah gasilskih zvez Evrope. Povdarjati važnost in pomen te velikopotezne, obšerkovne in človekoljubne organizacije bi bilo odveč. Vsakdo ve in zna ceniti prekoristno in nesebično delovanje gasilstva, ki je izključno usmerjeno le v korist splošnosti in posameznika.

Naša dolžnost je torej, da izkažemo ob priliki vseslovanskega gasilškega kongresa gasilstvu vso pažnjo in naklonjenost, da izkažemo našemu gasilstvu naše spoštovanje in hvaležnost.

Iz teh razlogov naj pri gasilskih prireditvah v slavnostnih dneh sodeluje tudi slovenska žena! Podroben program prireditelj je razviden iz javnih oglasov in dnevnega časopisa.

Slovensko ženstvo! Vabimo te, da se udeležiš v čim večjem številu teh slavnosti. Osebito prosimo naše ženstvo iz vseh pokrajin dravske banovine, da sodeluje v nedeljo, dne 3. avgusta t. l. pri slavnostnem sprejedu v narodnih nošah. Zbirališče narodnih noš, bodisi posameznih ali v skupinah je v nedeljo, dne 3. avgusta ob 8. zjutraj na kongresnem trgu pred univerzo.

Ljubljansko ženstvo posebej in vse ljubljansko občinstvo opozarjamo, da praznuje I. ljubljansko prostovoljno gasilsko in reševalno društvo v dneh kongresa tudi 60letnico svojega obstoja, 60letnico svojega človekoljubnega in požrtvovalnega delovanja.

Tudi teh slavnosti naj se udeleži slovensko ženstvo! Posebej pa je še poklicano ljubljansko ženstvo, da s svojo udeležbo in navzočnostjo povzdigne redko jubilejno slavo in da tako izraza svoje hvaležnosti in simpatije do tega društva. Tudi teh slavnosti, katerih program je že objavljen, naj se udeleži ženstvo če le mogoče v narodnih nošah.

Franja dr. Tavčarjeva.

Potrebe Slovenske krajine

M. Sobota, 23. julija.

Okrajna kmetijska odbora tako v D. Lendavi kakor v M. Soboti sta se z veliko vneto lotila dela, ki spada v delovni krog kmetijskih odborov. Kmetijski odbor je na prvem zasedanju razpravljal o najnujnejših potrebah Slovenske krajine in je rezultat razprave poslal kot spomenico na merodajna mesta. Iz spomenice na tem mestu povzamemo nekatere točke.

1. Glede odmere zemljiškega davka zahteva kmetijski odbor sledeče: Količnik 30 za odmero zemljiškega davka se naj zniža na 20 iz razloga, ker zemljišča v lendavskem okraju niso boljše kakovosti od zemljišč na Murskem polju (tam je količnik 20) in od daleč ne dosegajo kakovosti zemljišč Slavonije in Vojvodine, ki imata edini v državi (razen Slov. krajine) količnik 28—34 kot podlaga za določitev zemljiškega davka.

2. Da se vprašanje vzornih gnojišč čim prej reši, zahteva odbor sledeče: Vsem prošnjikom, katerim so bili lani narejeni načrti za gnojišča in gnojnišče jame, naj bi se letos prošnje uslišale, ker v okraju D. Lendava še ni niti enega takega gnojišča. — Cement za napravo teh gnojišč bi se naj poslal čimprej, ker pozneje pridejo jesenska poljska dela in za zidanje teh ne bo časa.

3. Kmetijski odbor se je zavzel tudi za Kmetijsko šolo v Rakičanu in z ozirom nanjo zahteva: Za kmetijsko šolo v Rakičanu, ki že več let obstoja na papirju, se naj določi zadostni zneski za zgradbo in opremo šolskega poslopja, da bo na ta način v resnici služila namenom, za katere je bilo zemljišče po agrarnih oblasteh določeno in razglašeno.

4. Velike preglavice povzroča od leta do leta Mura. Glede nje odbor zahteva: Uravnava in zava-

Nekaj o velikih občinah

Vse kaže, da ni več daleč čas, ko bo nestalo sedanjih malih občin in bomo imeli samo velike občine od 3—4 in še več tisoč prebivalcev. Kako se bo to izvedlo, se pravzaprav malo ve. Ni gotovo, ali je še čas, da bi se o tem mogla reči še kaka beseda, ki bi utegnila imeti na stvarjanje novih velikih občin kak vpliv. Za ta slučaj torej te vrste.

Po mnenju pisca teh vrst, funkcionarja ene izmed podeželskih kmetijskih občin, naj bi se s formiranjem velikih občin vsaj pri nas na Slovenskem začelo postopoma, da se vidi rezultat združevanja. Začne naj se tam, kjer je združitev res potrebna in kjer si jo ljudstvo želi. Tam gotovo ne bo ugovorov, oziroma godrnjanja zoper združitev dveh ali večih občin v eno veliko.

Mislím, da ne izdam nobene tajnosti, ako povem, da je vsaj v glavnem formiranje velikih občin v prvi vrsti zahteva činiteljev, ki stoji nad občinami, ne pa občin samih. Zakaj to? Po mnenju pisca zato, ker je v obratu občin s tem, da se jim je nalagalo vedno več nalog in posla takozvanega prenesenega delokroga, nastal nekak zastoj. Toda ne more biti govora o tem, da sedanje občine ne bi mogle opravljati teh opravkov; ne to, pač pa jih ne zmorejo, ker so z njimi v zvezi veliki izdatki. Opravila so se občinam naložila, sredstva za to, čeprav so to v pretežni meri posli prenesenega delokroga, se pa niso preskrbeli, in za izvrševanje katerih bi občine opravičeno pričakovale povračila.

Bistvo občin obstoji v udeleževanju občin-skih odborov v takozvanem lastnem delokrogu, ki jim je prav za prav določen od pamtike. V tem udeleževanju ravno tiči vse smisel in vse življenje občin. Zal zelo, da se danes vse bolj odmikamo od tega cilja in da zahajamo v popolnoma nasprotno smer. Pri tej priloznosti bi še to omenil, da je velika škoda, da še nimamo o občini dela, kakor nam ga je napisal o državi g. dr. Pitamic. Naj nam Družba sv. Mohorja čimprej pokloni še to delo in s tem izpolni še drugi del svoje naloge! S tem bo

Z nožem — „po lepi gorenjski navadi“

Pozorišče junaške fantovske bitke: gostilna pri Uglencu v vasi Černivec pri Brezjah. Nastopajoče osebe: obtoženi Bertoncelj Anton, njegovi trije bratrance Bertoncelji, ter nasprotni tabor: fanta Vovk Franc in Stare Anton.

V gostilni židana volja, vriskanje in smeh in še to in ono, kar spada k takšnim svečanim trenutkom.

Obtoženec bratranec je v živi fantovski objesti jel potratno zlivati »sladko vinsko kapljico« po mizi, po tleh in po Vovkovi obleki in njegovemu obrazu, kar je še bolj podgalo že itak bojevitno razpoloženje ostalih fantov. Toda fantje topot niso dali duška svoji bojevitosti v gostilni — taktika, ali kaj? — marveč šele zunaj nje — na prostem. Kako je prišlo do pretepa, pravzaprav ni točno dogano. Nastanek taistega opisujeta oba nasprotna si tabora vsak s svojim interesnim merilom.

Obdolženec Bertoncelj Anton, mlad, postaven fant, pristen tip Gorenjca, je uvodoma v svoj zagovor predsedniku senata bridko potožil:

»Vsega je bila družba krivale! Nato je opisal pretep takole: Fanta Vovk in Stare sta planila proti njemu, da je jela tolči po glavi, da je bil čisto omoten. V takem omotičnem stanju je začel mahati z nožem okoli sebe, ne da bi vedel, kaj dela. Obtožnica fantu očita, da je zadal Staretu Antonu in Vovku Francu, do katerega baje goji že staro sovraštvo, med pretepom z dolgim nožem več lažjih in tudi nekaj življensko nevarnih urednin. Posebno rane, ki jih je zadal Staretu Antonu, so bile težje značaja. Poškodovane je ležal štirinajst dni doma, teden dni pa v ljubljanski bolnišnici.

Zagovornik se je v svojem govoru v glavnem omejil na konstatcijo, da ni bil obtožen Bertoncelj Anton tisti, ki je začel izzivati, marveč da je bil to njegov bratranec Bertoncelj Franc, kar pri prvi preiskavi zaslišane priče popolnoma točno izpovedo. Obtoženec je bil v gostilni popolnoma miren in ni nikogar izzival. Do pretepa je prišlo šele zunaj, kjer je Bertoncelj po lepi gorenjski navadi prehitro potegnil nož. Mlada kri pač hitro vzkipi. Sodni senat naj upošteva vse olajševalne okolnosti, predvsem obtoženčovo mladost in dejstvo, da je fant inkriminirano dejanje odkritično priznal.

Sodni senat se je umaknil na posvetovanje in čez par minut razglasil sodbo: Obtoženi Bertoncelj Anton se po § 178 k. z. obsodi na 6 mesecev strogega zapore in v plačilo stroškov sodnega postopanja. Vrh tega bo moral plačati Staretu Antonu 400 Din za poškodovano obleko, 500 Din za zdravniško oskrbo, 900 Din za odhod zaslužka in 1500 Din za bolečine. Vovku Francu pa bo moral plačati 200 dinarjev za poškodovano obleko in 100 Din za bolečine.

Dravi ob 8 v veliki dvorani Uniona

PRIJATELJSKI VEČER

Slov. kat. akad. starešinstva v počastitev slovanskih gostov
Vsi dobrodošli! Vstopnine nil

rovanje brega Mure se naj izvrši še letos. — Zlasti je neobhodno potrebno, da se takoj začne z regulacijskimi deli pri občinah: Izakovec, Gornja, Srednja, Dolnja Bistrica in Hotiza, kjer voda posestnikom odnaša najboljšo zemljo in bo v najkrajšem času na večih mestih ogrožala tudi stanovanjske hiše in gospodarska poslopja.

5. Odbor je posvetil pozornost tudi precepjevanju šmarnice in tozadevno zahteva: Iz javnih sredstev se naj nakaže izdatna podpora vsem onim posestnikom vinogradov, ki precepijo šmarnico, oziroma samorodnico, da ti posestniki v bodočih letih ne bodo preveč udarjeni z obnavljanjem in regeneracijo vinogradov.

Kak odmev je našla spomenica pri merodajnih krogih, nam ni znano. Dejstvo pač je, da vsebuje zahtevo, ki zahteva najnujnejšo rešitev, radi tega se tudi tem potom obračamo na oblasti, da storijo, kolikor se le da.

štorila ne le občinam, ampak sploh našemu narodu ogromno uslugo. Obe deli skupaj bosta zlata knjiga našega državnopolitičnega pojmovanja.

Se eno bi rad danes na tem mestu poudaril, namreč vprašanje občinskih uradnikov. Danes opravljajo posle po deželskih občinah ali župani sami ali pa občinski tajniki, katere si izberejo ali župani sami, ali pa jih nastavi občinski odbor. Njih plača se v splošnem ravna po delu, katerega opravljajo, torej popolnoma individualno. Z velikimi občinami pa dobimo menda občinske uradnike, za nastavitve katerih, kakor se čuje, ne bo v prvi vrsti kompetenten občinski odbor. Zdi se, in to popolnoma opravičeno, da bo s tem nastalo marsikje vprašanje, kdo je prav za prav župan, ali uradnik ali župan. Danes se po naših občinah nastopa po domače (v dobrem pomenu besede). Vsek lahko pride in pove, kakor že hoče in zna, svoje želje in potrebe. Marsikdo res pri tem v razburjenju reče tudi kako pikro na račun župana, ki bi šla proti § 104, toda vse to se presliši. Z razumevanjem je vedno tudi odpuščanje. Velika dobra stran je v tem zaupanju ljudstva do te temeljne edince v narodovem in državnem organizmu. Če naj bi novi občinski zakon z občinskimi uradniki to zaupanje v ljudstvu omajal, bi ne dosegel svojega smotra, ki je gotovo splošna korist.

Slovensko ljudstvo je zrastle s svojimi občinami, zato tudi vsako utripanje v občinskem življenju dobro občuti. Zato pa je za vsako izpreminjanje treba čim večjega premisleka. Morda ni napadno, da se ugotovi še to, da se je pri ustvarjanju novih občinskih formacij, stvari, ki je za narod tako dalekosežnega pomena, slo mimo slovenskih občin, oziroma županov in njihov organizacije. V vzajemnem sodelovanjem bi bila pot k novemu mnogo lažja in sigurnejša. Tega nismo povedali iz malenkostne želje po sami kritiki, ampak zato, da se še v zadnjem hipu vpoštejavo iznešeni momenti, da bo zakon svojemu namenu čim bolj odgovarjal.

F. R.

vano obleko, 500 Din za zdravniško oskrbo, 900 Din za odhod zaslužka in 1500 Din za bolečine. Vovku Francu pa bo moral plačati 200 dinarjev za poškodovano obleko in 100 Din za bolečine.

Tatinske zadevščine s Posavja

Ježica, 25. jul.

Včeraj so se bili menda razni uzmoviči kar zmenili, da solidarno obiščejo naš kraj; cela vrsta manjših tatvin to izpričuje.

Najprej zadevščina, ki se je bila zgodila ob savskih bregovih. Tam ima podjeten možak solidno leseno barako. v njej so naložene razne dobrine, ki vnetim kopalcem utešujejo glad in pogase za male dinarčke tudi žejo. Udrli so skozi vrata, ko so prej enostavno odtrgali zunan vrati pritrjeno navadno ključavnico. Pripovedujejo, da so še v dopoldanskih urah videli sedeti v baraki dva možaka, po videzu delavca Bošnjaka, ki sta se mastila s sirom in salamo, pa prilivala »šabes« in prigrizovala kekse in sveže letošnje hruške. Mislili so pa vsi, ki so videli to reč, da je gospodar v bližini in da možaka pač za kupljen denar pospravljata okusne dobrine in sadeže. Toda gospodar barake se je pojavil šele okrog poldne enkrat, ker v teh deževnih dneh dopoldne itak nima opravka na Savi, ko ni kopalec. Z bridkim začudenjem je mož spoznal, da so ga nesramno okradli; škode ima za kakšnih 200 Din.

Toda mož ima takšno barako z živili in okrepčili tudi pri Tomačevem ob Savi. In glejte: tudi tam se je z barako in ključavnico in z zalogo zgodilo isto; vlomljeno na isti način, isti dan, zaloga prav tako izropana. Tudi iz te barake so odnesli uzmoviči raznih stvari za okroglo 200 Din. Zadevo zdaj preiskujejo orožniki, toda zdi se, da za znanimi faloti ni nobene sledi.

Prejšnji večer, v sredo k mraku pa je bilo tam v bližini ukradeno domačino kolo. Posestnikov sin Fran Presetnik je koncem Složice imel opravka na njivi; kolo je prislomil ob poti na kraju njive. Prišel je mimo uzmoviči, ki se mu je zahotelo lepih voženj in sta šla — kolo namreč in uzmoviči, skupaj seveda. Drugi dan pa se je na dotičnem kolesu vozil neznan fant kar po vasi sem in tja; na Dunajski cesti ga je pogruntal stoženski cerkovnik Tekli so za njim, ga ujeli ter ga gnali k županu na Ježici, kamor je bil medtem že prišel orožnik. Toda kaj: kolo je bilo skoro uničeno; zadnja cev in plašč nešteto krat priščipnjeni, docela nerabni, povezani z navadno žico. Fant, ki se je vozil s tem kolesom okoli, je bil videti nekoliko omejen; trdil je, da je kolo našel v grabnu tam za Savo ... Spal je v grmovju na Savi, doma je iz Podutika, občina St. Vid nad Ljubljano. Navedel je, da se piše Josip Kušar in da je rojen leta 1905.

— PEKE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zala
ga: »Cosmochemia, Zagreb, Smičklasova 23. Telefon 40-90

Kaj pravite?

Posebne razmere, v katerih Slovenci živimo, so v nas vzgojile tudi posebne lastnosti, ki nam niso v čast. Smo v osrčju Evrope, prav na kraju, kjer se stikajo ozemlja romanskega, germanskega, madjarskega in slovanskega roda in vendar: kako malo svetovnega, kozmopolitskega je v nas!

Manjka nam avtokritike! Premalo se ocenjujemo, premalo izbiramo med seboj najboljše. Lastne napake zakrivamo, svoje dobre lastnosti, čeprav so še tako malenkostne, pa povzdiguemo v nebesa. Kako prav ima naš narodni humor, ki pravi, da za vsako malenkost »živio!«
»epijemo.«

Kako se na primer bhamo z »našo«
industrijo. Ta »naša«
industrija, kolikor je je težje v Sloveniji, ni naša, je last tujcev. V naših rokah so le majhne tovarne in pa delavnice, ki si s pomočjo navedenega imena »industrija«. Vse skupaj, težka industrija v tujih rokah in naša mala industrija, pa ne vzdržijo primere s pravo, res industrijsko delo. Čemu torej bhamanje z »industrijsko«
Slovenijo, kar nam more le škoditi. Roje molčimo in delamo, da bo naša industrija nekoč res velika in da pride nekoč dan, ko bo tudi dosedanja težka industrija Slovenije padla res v slovenske roke.

Vprašamo se dalje, čemu se bhamo z visoko razvitim poljedelstvom? Res so naša polja skrbno, marljivo obdelana, toda ali pa se delo z rokami in in z živalsko prago na poljih še splača? Naš kmet obupa, mi se pa bhamo z visoko razvitim poljedelstvom! Pojdimo se raje drugam učiti, kako se drugje trudijo in iščejo pota, da bi dvignili rentabilnost polja!

Bahanje, šopirjenje, pomanjkanje avtokritike, to nam je v krvi. Pogledimo v šport! Kako so časopisi pisali o enakovrednosti »Ilirije«
s »Concordio«. In rezultat tekme! Če bi »Ilirija«
zmagala nad »Concordio«, bi meterjem v slavniški zmanjkal debelih črk, da bi dovolj razkričali to zmago. Ko pa je bilo narobe, kako ponižno in skoro skrito je bil objavljen rezultat tekme! (Čast izjemi: »Slovenski list«
je rezultat objevil dovolj vidno, čeprav ni bil časten za nas.) Da, Slovenci se bomo morali »vrediti«
priznavati si očitno tudi lastne poraze in se samo zmagati!

V literaturi! Koliko hrupa je tu in kolikrat za majhen nič. Neznosne razmere so kar ugodna tla za razne neznalice, ki se smatrajo za rešitelje našega lepostorja, v resnici pa niti nobene misli ne znajo izvesti do konca. Zato je njihov slog poln tropicij in pomisljajev, očitnih znamenj pomanjkljivega znanja slovenskega sloga in pravopisa, pomanjkanja duha. Več avtokritike, ljubi literati!

Umetnost! Zadovoljimo se s konstatacijo: pomanjkanje avtokritike je spravilo sodobno našo umetnost v položaj, da so resni ljudje skeptični celo do pravih umetnikov in do pravih umetnin.

Javno življenje! Koliko nepotrebnega hvaležanja osebnosti in ustanov je tu, koliko nepotrebnih in nezasuženih jubilejev, govornic, slavnostnih člankov, tako, da ne pridejo do celjave niti tam, kjer so res umestni.

Več avtokritike, Slovenci! Vsak človek naj se temeljito preštudira sam, ves narod naj se sam precepi in preleha. Preresen je čas, da bi nas osebna domišljavost in splošno javno hvaležanje še dalje vodila.

Velika tatvina na Bledu

Bled, 25. julija.

V noči od 16. do 17. julija se je zgodila v garderobi postaje Bled velika tatvina dveh kovčegov v vrednosti od 25.000 Din. Železniška policija je začela z raziskavanjem in je resnično danes našla storilce in blago. Pri tej priliki je bilo odkritih še osem drugih tatvin, ki so se izvršile tekom dveh mesecev v različnih hotelih in vilah našega gorenskega biserja. Orožniki z Bleda so veliko pomagali, da so se tatovi našli. Družina Cundrič, oče, mati in dvoje otrok, je pod ključem. Preiskava se še nadaljuje.

Koledar

Sobota, 26. julija: Ana, mati Marije device; Valent, mučenec.

Osebnosti

= Promocija. Danes je promoviral z odliko v Innsbrucku Ljubljane gosp. Ivan Kačar za doktorja vsega zdravilstva. Iskreno častitam!

Novi grobovi

† Na Strmeu pri Velikih Laščah je pretekli četrtek v visoki starosti 87 let umrla vzorna krščanska žena Jerca Žužek. stara mati g. kateheta Josipa Žužka, g. bogoslovca Franceta Mate in samostanske učiteljice s. Judite Mate. Pogled na te Boga posvečene vnuke je nadvse osrečeval njena pozna leta; saj ji je bila skozi vse življenje predvsem na srečo krščanska vzgoja, ki se lepo pozna doma in v vseh družinah, katerim je ona dala mater. Naj prejme zdaj bogato plačilo za Boga in delu posvečeno življenje; Pogreb je danes ob 9.

Mala kronika

★ Nj. Vel. kraljica Marija na Dunaju. Dne 24. t. m. ob 13 so pripele z avtomobilom s Semmering na Dunaj v strogem inkognitu Nj. Vel. romunska kraljica mati, jugoslovanska kraljica Marija in Nj. Vis. princesa Ileana. V dunajskem hotelu »Imperial«
sta visoke goste pozdravila jugoslovanski poslanik na Dunaju dr. Grga Angelinović in romunski poslanik Briceanu. Po kratkem odmoru so se visoke potnice udeležile kosila v hotelu »Imperial«. Kosila sta se udeležila tudi jugoslovanski in romunski poslanik. Po kosilu so visoke potnice odšle v mesto in si ogledale razne muzeje in galerije slik. Včeraj so odpotovale v okolico Salzburga. (A. A.)

★ Občni zbor Vznemirnosti lavantinske škoije bo v torek, dne 12. avgusta v Mariboru v avli bogoslovja s sledečim dnevnim redom: čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; poročilo tajnikova, blagajnikova, ter nadzorstvenih članov; volitev odbora in nadzorstva; razgovor o regulaciji duhovniških plač; slučajnosti.

★ Podružnica R. K. na Dobrni nam sporoča, da za danes napovedani koncert radi nepričakovanih ovir odpade.

★ Švicarski konzulat v Zagrebu, Dne 1. avgusta radi švicarskega narodnega praznika ne bo posloval.

★ Pri Sv. Magdaleni nad Grižami v Savinjski dolini bo 3. avgusta t. l. po deseti sv. maši delavski tabor. Govorila Langus Joža in Mikeln Fric. Vabimo vse prijatelje krščanskih delavskih organizacij, da pridejo med nas.

★ T. K. Skala poziva svoje člane, da se udeležijo odkritja spominjske plošče lani ponosnočnemu Vinku Habetu, ki se vrši v nedeljo, dne 27. t. m. ob 13. uri pri vstopu v Slovensko smer triglavske stene. Odbor.

★ Album Slovenije. Zveza za tujski promet v Sloveniji nam piše: V številki 166 našega cenj. lista smo opazili pod rubriko »Kaj pravite«
članek, ki se zelo pohvalno izraža o našem albumu Slovenije. Obenem pa članek izraža svoje začudenje, kako da v tej publikaciji ni niti ene slike Dolenjske.

— Obračamo se na vas z vljudno prošnjo, da blagovolite vašemu gosp. dopisniku sporočiti, da nameravamo, ako nam bodo finančne razmere dopuščale, izdati še nadaljnje serije naravnih lepote Slovenije. V prvi seriji, ki smo jo izdali letos, smo objavili najmarkantnejše in najbolj tipične pokrajinske slike, to pa radi tega, da publikacijo čim bolj upeljemo in razširimo. Ta album je bil tedi namenjen predvsem kot propagandno sredstvo v centralni in zapadni Evropi in smo tudi iz tega razloga priobčili v njem slike onih krajev, ki imajo že predpogoj za sprejem inozemskih razvajenih gostov. — V »Joži«
reviji pridejo na vrsto tudi drugi kraji Slovenije, predvsem pa naša skrita Dolenjska.

★ Izseljeniški komisariat v Zagrebu, Kamenita ulica 15, pozivlja naslednike pokojne Lefevre Antonije, rojene König, baje iz Celja, ki je umrla v Ameriki, da se javijo navednemu komisariatu s svojimi točnimi naslovi in dokazili sorodstva in svrhu nadaljnega postopka radi izplačila znanščine.

★ Pojasnilo g. dr. Tume. G. dr. Tuma nam je poslal sledeče pismo: Prosim, da objavite v pojasnilo članka »Neokusna gestae«
v Vašem listu od 26. t. m., št. 168, sledečo izjavo: Lojalno priznavam, da se mi je ob priliki zadnjega poudara na koncu govora ob grobu Antona Kristana zareklo in sem žal v naglici izrekel besede: »Odrekli so si cerkveni pogreb.«
Poznal sem pok. Antona Kristana predobro in vem, da ne bi maral cerkvenega pogreba. Ob pogrebu pa sem bil duševno nekoliko izmučen, da nisem izjavil svojega zadnjega poudara po zanižanju konceptu. Po tem bi moral zadnji stavek mojega govora zveneti: »Anton Kristan! Pogrezovali tvojo krsto v zemljo brez cerkvenega blagoslova.«
Blagosloviljamo pa te vsi oni, ki verujemo v bodočnost in vstajenje človeštva. Na ta sklep govora so kazale tudi moje uvodne besede, s katerimi sem hotel obrisati pokojnikovo svetovni nazor. Nisem mislil, da se bo moje besede prestreglo in tako kakor »Slovenec«
tolmačilo, radi tega nisem sam in takoj popravil v »Slovenec«
svoje pogrške. Koncept govora pa sem izročil takoj drugi dan po pogrebu uredništvu revije »Svoboda«, misleč, da je s tem stvar urejena. Odločno pa odklanjam podtikanje take geste ali celo politike. Gg. uredništva »Slovenec«
me lahko pač toliko poznajo, da me ne morejo imeti za zmogljnega, da bi tako priliko zlorabil v take namene. — Z odličnim spoštovanjem dr. H. Tuma.

★ Nove telefonske linije. S sklepom ministra za zgradbe so bile otvorene sledeče direktne telefonske linije: z Italijo: Kočevje-Milan, Murska Sobota-Reka-Trst, Murska Sobota-Milan, Zagreb-Abbazia, Ljutomer-Trst. — Z Nemčijo: Maribor-Baden-Heidelberg, Belgrad-Heidelberg-Baden, Zagreb-Karlsruhe-Baden, Ljubljana-Baden, Belgrad-Furth, Varazdin-Leipzig-Frankfurt a. M.-Weimar-Berlin. — Z Avstrijo: Palec-Gradec-Dunaj, Sevnica-Dunaj, Bjelovar-Gradec-Dunaj, Karlovec-Gradec, Zagreb-Aspang-Baden, Ljutomer-Berndorf, Sv. Lenart-Gradec-Spieltekt-Dunaj, Mokrin-Dunaj, Maribor-Gallspach. — Z Madjarsko: Darda-Ceminec-Barč-Zombolja-Moháč-Cikoš-Pečuh-Budimpešta, Vukovar-Mernija, Prevalje-Mernija-Budimpešta, Cakovac-Križevci, Varazdin, Zagreb, Karlovec, Ljubljana, Maribor in Novi Sad z Zalacegrzegom, Zagreb-Balaton-Bograj-Mokrin-Pečuh, Dolenja Lendava, Koprivnica, Križevci, Bjelovar in Sušak z Gyeke-nyesom, Belgrad-Komorum, Varazdin-Sopronj. — S Češkoslovaško: Sušak-Karlova vari-Teplice-Sanov, Zagreb-Petrov, Skoplje-Požarevac, Kragujevac, Bjelovar, Vel. Bečkerek, Brod, Vršac, Sremska Mitrovica, Sarajevo, Rab in Niš s Prago ter Belgrad s Plznom.

★ Preprečena mostna neizgoda. Iz Bohinja nam javljajo: Most čez Savo v Soteski je pred 14 dnevi banovinska uprava dogradila, tako, da je zopet siguran prehod Savo. Novi most je bil komaj teden dni dovršen, ko se je 20. t. m. popoldne vsled močnih naličev zrušil opornik starega mostu v Savo. Ako banovinska uprava ne bi pravočasno spoznala opasno stanje starega mostu in ne bi odredila takojšnje zgraditve novega lesenega mostu, bi prišlo najbrže do večje nesreče. Vestnosti državnega inženjerja iz Kranja, kateri je pregledoval vse mostove Bohinjske ceste in odredil poprav soteškega mostu, je zahvaliti, da ni prišlo do nesreče.

★ Šoferski izpiti. Za te izpite toplo priporočamo knjigo šofer in samovozač, spisal ing. Ivan Stofa. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjiga je zelo obširna, jasna, bogato ilustrirana, lepo opremljena in lahko umiljiva. Kdor hoče napraviti šoferski izpit, se mora poslužiti te knjige, ker izprašuje izpraševalna komisija le iz te knjige. Cena 140 Din.

★ Ant. Rud. Legalov Enoletni trgovski tečaj, Maribor. (Odobren od ministrstva trgovine in industrije v Belgradu.) Novi tečaj se začne dne 2. septembra 1930. Prospekti brezplačno pri ravateljstvu zavoda, Maribor, Vozova ulica 4. Zavod poseduje tudi lastni penzionat za dečke, na kar se posebno opozarja.

★ Nagrobne spomenike najceneje v najnovejših oblikah dobite pri kamnoseško-kiparskem podjetju Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

Nesreča ne počiva

— Prste ji je odrgalo. Preteklo sredo zjutraj si pri posestniku Savniku v Zverinjaku nrlatili žito. Starejši sin je vodil konje pri gepelju, dočim se je Zletna Pepeca vozila na njem, kot že večkrat, posebno ker je isti pokrit in ni nevarnosti za kako nesrečo. Pokrov pa ima dve manjši luknji, ravno toliko, da je mala Pepeca lahko prišla skozi z roko. In nesreča je hotela, da so zobensta kolesa pri gepelju zagrabila roko Pepee in ji odrgala prste na desni roki. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico v Brežice.

★ Proti zaprtju in hemeroidom, motenju v želodecu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef«
grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje »Franz-Josef«
voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. »Franz-Josef«
grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

Blagoslovitev in krst novega ljubljanskega letala

Po inicijativnem delu ljubljanskega Aero-kluba, ki si je kot prvi Aero-klub v državi pred štirimi leti nabavil privatno sportno letalo, dosega ponovno Ljubljana prvenstvo v konstrukciji in dograditvi novega sportnega letala povsem domačega porekla. Te dni je bil dogotovljen in preizkušen avion »Blo-udek XV«, v nedeljo, dne 3. avgusta ob 11 dopoldne, pa se izvrši slovesen blagoslov in krst na bivešem vojaškem aerodromu v Šiški, kamor vabimo vse prijatelje letalstva, da počaste požrvalno delo na polju aviacije s svojo navzočnostjo.

Slovesen krst bo izvršen po presvitem gospodu škofu dr. Gregorju Rožmanu, kumovala pa bo gospa Ksenija Hribarjeva.

Ker se bo svečanosti udeležilo tudi več letal Aero-kluba iz ostalih delov države, bo prirediteljem podana možnost pokazati svoj proizvod ob strani drugih avionov, ki so bili deloma kupljeni na Angleškem, deloma pa izdelani v domačih aeroplan-skih tvornicah v Belgradu in Novem Sadu.

Pridite in dokažite, da je letalstvo tudi v Sloveniji postalo spoštovano in priljubljeno sportna panoga.

★ Prijateljski večer priredi drevi ob osmih v veliki dvorani hotela Union Slovensko katoliško akademsko starištvino na čast slovenskim gostom. Naša dolžnost je, da se v obilnem številu udeležimo tega večera in s tem pokažemo, da znamo ceniti veliko akcijo naših katoliških akademikov. Vstopnine ni.

★ Obvestilo. Druga skupina otrok (dečki) iz počinjske kolonije na Hlomu se vrne v Ljubljano v nedeljo, 27. t. m., ob 3 popoldne. Stariši oziroma sorodniki naj jih pričakujejo pred Akademskim domom, Miklošičeva c. 5. — Slov. krščanska ženska zveza.

★ Uršulinske cerkev so zidarji že prebelili. Že nekaj dni se blešči v sušno beli barvi. Še nekaj časa, pa bodo Ljubljanci že pozabili, da je bila ta cerkev nekoč rumena. Nova bela obleka se tej krasni cerkvi še bolj poda, kakor stara in je naravnost imeniten utis, ako pogledaš cerkev od filharmonije ali z Grada.

★ Upravi Narodnega gledališča se v članku, ki ga je priobčil »Slovenec«
dne 8. julija pod naslovom »Naš radió«, očita, da ne podpira dovolj našega radia. G. dopisnik najbrže ne ve, da so se vsi dogovori med radio postajo in upravo Narodnega gledališča v Ljubljani izvršili v najlepšem sporazumu. Radi tega uprava radia izjavlja, da so omenjeni očitki neosnovani zlasti, ker nima tudi uprava gledališča povsem prostih rok in je vezana na razne pogodbe.

★ Delavca zasulo. Na Vodovodni cesti se je včeraj, okrog petih popoldne pripetila težja nesreča. Delavci so odstranjevali iz jame, v katere so prej položili vodovodne naprave, podporno tramovje. 25 letni delavec Bela Bukvič, doma iz Semerj pri Murski Soboti, je izbijal leseno oporo, ki se je zrušila. Z oporo se je vsul na Bukviča tudi plaz prsti in kamenja. Polomljenega so ga potegnili ven in reševalni avto ga je odpeljal v bolnišnico. Bukvič ima na eni nogi močno nalomljeno kost.

★ Sprejem slepih otrok v kočevski zavod. Na magistratu je nabit razglas, pod kakimi pogoji se sprejemajo slepi otroci v zavod za slepe deca v Kočevju. Velja le za otroke nad 7 let; prošnje je vložiti do 15. avgusta t. l. pri VI. oddelku kr. banke uprave. Podrobnosti so razvidne iz razglasa.

Papeževе častilke vladiki dr. Karlinu

Včeraj je prejel knezoškofo dr. Karlin iz Vatikana to le čestitko papeža Pija XI.:

»Presviti in prečastiti gospod! Veselega srca je sv. oče zvedel, da boš v kratkem obhajal 50letnico, odkar si srečno opravil Boga svojo prvo daritev. On zanesljivo ve, koliko dobrega si v tej dobi s svojo skrbnostjo storil v korist Cerkve božje. Hvalavredno je namreč, da si bil vedno duhovščini in ljudstvu zgled vseh čednosti, da pa si tudi, v zvesti pokorščini do navodil apostolskega sedeža, delal na to, da bi povsod v Tvoji škofiji cvetelo versko življenje. Prisrčno Ti torej k Tvojem slavi skupni oče čestita in svoje svete želje združuje z čestitkami Tvojih čestilcev: prosí Boga, naj Te do poznih let, enakih polnih zaslug, v milosti ohrani pri dobrem zdravju — v slavo božjo in v zveličanje duše.

V povišanju slovesnosti veselega dogodka, in v duhovno korist Tvojih vernikov, Te sv. oče pooblašča, da podeliš po svoji zlati maši v njegovem imenu navzočim sveti blagoslov združen s popolnim odpustom pod navadnimi pogoji. Med tem z ljubeznoju v Gospodu podeljuje v poročitvo nebeskih blagodarov in v dokaz svoje očetovske naklonenosti Tebi in vsem Tvojim apostolski blagoslov.

Jaz pa se s tem pooblastilom poslužim prilčnosti, da Ti sporočim izraz svojega najlepšega spoštovanja do Tebe, s katerim sem in ostanem Tvoji prevzvišenosti preudani E. Kard. Pacelli.

★ Drevi na predvečer zlatomašniškega jubileja vladike dr. Karlina bo ob osmih zvečer slovesno zvonjenje v stolnici med odmorom zapoje mariborska pevka društva podoknico pred škofijsko palačo na Slomškovem trgu. Prosvetna društva pa zažgo na okoliških hričkih kresove.

★ Poučno potovanje prvih maturantov tukajšnje trg. akademije. V Essenu so jih sprejeli naši rudarji in tajnik našega častnega konzula; ogledali so si Kruppov rudnik ter obiskali naše rudarje. V Amsterdamu jih je pričakoval naš častni konzul Merens. Tamkaj so si z motornim čolnom ogledali amsterdamsko luko, nato pa Amsterdam sam (promet, trgovanje itd.). V Utrechtu je že pričel dež, ki jih je spremljal vse do Pariza. V Rotterdamu jih je sprejel uradnik konzulata dr. Pavla-ković; posebno jim je imponirala velikanska luka (naprave za čiščenje luke, dok, prekoceanski parkiri, parkiri za promet in zvezo z Indijo itd.). Nato so obiskali tudi parkir »Dubravka«, last duhovniške paroplovne družbe, ki se je slučajno nahajala v luki. Kapetan parkira Krila jih je pri-srečno sprejel in pogostil. Preko Haaga in Scheve-ninģena so prišli v Anvers, kjer jih je pričakoval naš konzul Lhewreux; bili so ves dan njegovi gosti. Razkazal jim je mesto, luko in posebno četr svetovne razstave »La vieille Belgique«. Iz Bruxellesa so napravili izlet v Waterloo, kjer so bili gostje častnega konzula Lazarda. V Parizu so ostali pet dni, nato pa sledi pot v Lyon, Marseille, Nizzo in Benetke. Jutri prispejo nazaj v Maribor.

★ Fotografska bitka. Z ozirom na poročilo pod tem naslovom v »Verajšnjem«
»Slovenec«
prosim, da priobčite naslednje pojasnilo: »Jaz Karl Holynski kategorično izjavljam, da gosp. S. nisem nahuilil. Prišel sem nimo z bratom fotografa Erjavca iz Stične. Ker sem se spomnil, da sem slišal, da je firma, za katero je delal g. S., odložila obrti, sem stopil k njemu, kazoč z dežnikom na tablo s firmo (ne reklamo!) z besedami: »Gosp. S., kakor sem slišal, ta človek sploh nima več obrti, kako to, da Vi zanj delate (in sicer v popolnoma mirnem tonu). — S. mi je odgovoril dobesedno: »Vi mene pišete v uh, jest sam bolj vem kot vi, da jo nima, Rekel sem: »Če jo nima, jo pa tako obrnite in sem mu tablo z dežnikom obrnil okrog — to je tudi vsa moja krivda, ki jo v polnem obsegu priznavam. S. me je nato razburjen dejansko napadel, narkar se je razvil neljub incident, katerega odkrito obžalujem. Med kratkim prerivanjem se je S. tako nesrečno spodtaknil, da je padel vznak na kamen, pri čemer si je pretresel možgane. Ko sem po preteku približno 10 minut sprevidel, da je stvar resna, sem osebno preskrbel za prevoz v avtomobilu najprej k zdravniku v Žužemberk in takoj nato v bolni-ceno usmiljenih bratov v Kandiji, kjer sem ga osebno izročil. Včeraj sem se tudi telefonično informiral v bolnici in sem zvedel, da se njegovo stanje boljša. Da se je stvar res dogodila tako, kakor sem izjavil, bodo potrdile številne priče. — Karl Holynski. — Op. uredništva: S tem tudi odpadejo vsa sumničnja, da je s to afero v zvezi g. fotograf Hugon Hibšer v Ljubljani.

★ Karambol v Šelenburgovi ulici. Mnogo preozka je Šelenburgova ulica, da bi se mogel ves obširni promet na njej vršiti v vsem redu. Ni čudo, saj je ta ulica skoraj da edina zveza med severnim in južnim delom mesta. Zato pa bi morali razni šoferji, vozniki in kolesarji biti tu predvsem previdni in se zlasti v tej ulici ne prehitovati med seboj! Prehitovanje je povzročilo v četrtek popoldne v tej ulici manjši karambol, ki pa bi bil lahko usoden. Prokurist Ivan Marinko iz St. Vida je vozil prav zmerno z avtomobilom od pošte do »Zvezde«. Iz Knafličeve ulice pa je privozil s kolesom dijak J. K. Prehitel je avtomobil, ta pa ga je zopet dohitel in prevrnil kolo na tla in mu strl prvo kolo. Da ni bil Marinko pri-soten z duhom in da ni takoj zavril avtomobila, bi se tukaj prav gotovo pripetila mnogo težja nesreča. Tako pa je nastala le majhna škoda na kolesu.

★ V nedeljo vsi na žegnanje k Plankarju, Dolenjska cesta.

★ Sprejemajo se abonente v gostilni pri »Majarončuk«.

★ Bukova drva (kb. meter 150 Din) in trboveljski premog pri tt. »Kurivo«, Dunajska c. 33, telefon 3434.

Mnogo misli

imate pri nakupu kuhinjske posode, zato si prej oglejte bogato zalogo katero Vam nudi po najnižjih cenah trvdka s železnino

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 35

Maribor

□ Smrtna kosa. Umrla je v starosti 74 let zasebnica Antonija Pircel, Kocenova ulica 4. Pogreb jutri na frančiškansko pokopališče.

□ Iz sodne dvorane. Na zatožni klopi so sedeli včeraj: 26letni viničarski sin Jožef Čergula iz Račkoga vrha, ker je 16. februarja t. l. v Velikem Kocjanu zabolodil z nožem Franca Mariniča v desno roko, radi česar je zakrivil prestopke zoper življenje in telo. — 31letni posestnik in mesar Franc Lasič iz Račkoga 45 je 21. aprila t. l. v neki gostilni v Račjem očitil županu Josipu Paumann službeno nekorektnost ter ga s tem javno oklevetal. — 27letna delavka Marija Srnko iz Zg. Boča je dne 17. aprila t. l. na Velikem Boču nahučila pripravnikarja lin. kontrole Nikolaja Novikova z besedami: »Svinja, da bi te kmalu hudič vzel in da bi te videla na dnu pekla.«
To se je bilo zgodilo ob državni meji, ko je Srnkova prihajala iz avstrijske strani in jo je Novišov ustavil, ker je menil, da ima pri sebi kakšne tihotapske robe, ki je zares prišla tudi na svetlo v obliki sladkorečka. Marija Srnko je bila obsojena na en teden zapore in 180 Din globe, eno leto pogojno, Čerguli pa na 14 mesecev zapore. Razprava proti Lasiču se ni vršila, ker je državni pravdnik tožbo umaknil.

□ Ukinitve avtobusnih prog. Radi izredno slabe frekvence se do nadaljnjega ukine ob nedeljah in praznikih proga Maribor — Rogaska Slatina ter podaljšana proga Selnica — Fala (gostilna Šturm). Ker je avtobusna proga Košake — Glavni trg — Nova vas razmeroma slabo frekventirana, namerava mestno avtobusno podjetje to progo ukiniti. Predno pa se nameravani sklep podjetja izvrši, se poziva občinstvo, da predloži vodstvu mo-rebitne predloge glede spremembe dosedanjega voznega reda in zboljšanja frekvence.

□ Vozni red za jutri na Slomškovem trgu. Predstojništvo mestne policije opozarja vse voznike (izvoške in avtomobiliste), da je za jutri ob priliki zlatomašniškega jubileja knezoškofa dr. Karlina določen vozni red tako kakor na binkoštno nedeljo in sicer glede dovoza in odvoza na Slomškovem trgu.

□ Izvirni poizkus samoumora v Grafovi ce-li. Napisali smo že včeraj nekaj o »strahu«
kolesarjev — 54letnem mizarju Francu Hariju, ki je postal nazadnje vendarle deležen usode grafov-skega celitja. Tam v celici pa mu bržčas ni posebno prišlo, ker se je včeraj zjutraj s pomočjo trakov od spodnjih hlač ter ob omrežju okenca kanil obesiti. Trakovi so bili seveda preslabi in Hari se je zrušil na celična tla, kjer ga je stražnik našel v nezavesti. Včeraj so ga izročili sodišču. V hotelu »Hohnjec«
bodo seveda te vrste poizkusi s spodnježalnimi trakovi malo težji.

□ Znanje oskrbnine v tukajšnji bolnici. Z včerajšnjim dnem se je v tukajšnji splošni bolnici znižala oskrbinska pristojbina za tretji razred o 32 na 30 Din.

□ Na ribjem trgu je bilo, kakor ponavadi, včeraj precej zaloge. Mali »škombri«
so se prodajali po 20 Din za kg. tunine pa po 26 Din.

□ Nezdoda. 63letni lesni trgovec Franc Podlipnik je pri Sv. Marijeti ob Pesnici padel s kolesa in pri tem zadobil težke poškodbe na levi nogi. Moštvo tukajšnjega rešilnega oddelka ga je pre-peljalo v splošno bolnico.